

Marcin Białas

"300 Dywizjon Bombowy „Ziemi Mazowieckiej”, Łukasz Jaśkiewicz, Oświęcim 2013 : [recenzja]

Przegląd Historyczno-Wojskowy 15 (66)/1 (247), 195-196

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Guderiana pod Sedanem spowodowała, że niemiecki atak nabrał nieoczekiwanej dynamiki i doprowadził do szybkiego natarcia pancernego w kierunku kanału La Manche i zamknięcia aliantów w kotle pod Dunkierką. Taką tezę stawia Karl-Heiz Frieser w obszernej i solidnie udokumentowanej pracy *Legenda Blitzkriegu. Kampania zachodnia 1940*.

Autor, emerytowany pułkownik i historyk wojskowości, pracownik Militärgeschichtliches Forschungsamt w Poczdamie, na podstawie szczegółowej analizy dokumentów z tamtego okresu skutecznie stara się obalić legendę blitzkriegu jako precyzyjnie wypracowanego i przemyślanego planu prowadzenia kampanii francuskiej. Dochodzi do wniosku, że kampania ta przebiegała zupełnie inaczej niż ją zaplanowano. Praca napisana przez Niemca jest dziełem obiektywnym, rzetelnie opracowanym, z wielką dbałością o szczegóły i prawdę historyczną, a wysnute wnioski rzucają nowe światło na analizę kampanii, o której wydawałoby się napisano już wszystko.

Całość uzupełnia 49 świetnie przygotowanych kolorowych map, prezentujących genezę i warianty planu „Fall Gelb”, jak również kolejne fazy kampanii francuskiej, tabele i schematy. Na szczególne podkreślenie zasługuje staranna szata edytorska, czego najbardziej rzucającym się w oczy wyrazem jest estetyczna twarda okładka.

Łukasz Jaśkiewicz, *300 Dywizjon Bombowy „Ziemi Mazowieckiej”*, Wydawnictwo Napoleon V, Oświęcim 2013, 297 s.

300 Dywizjon Bombowy „Ziemi Mazowieckiej” był pierwszą i równocześnie najdłuższą działającą w RAF polską jednostką lotniczą. Praca Łukasza Jaśkiewicza jest pierwszą tak obszerną monografią tej zasłużonej jednostki. Sformowany 1 lipca 1940 r. polski dywizjon, początkowo wyposażony w lekkie bombowce brytyjskie Fairey Battle I, przez większą część wojny walczył na średnich bombowcach Vickers Wellington. Gdy w marcu 1944 r. został przebrojony w doskonałe samoloty Avro Lancaster, stał się dywizjonem bombowców ciężkich. Do końca wojny jednostka wykonała 562 operacje, w których wzięło udział 3878 samolotów. Zrzucano 10 712 ton materiałów wybuchowych, a załogi zgłosiły zniszczenie 9 samolotów niemieckich i uszkodzenie 5. W trakcie zadań operacyjnych śmierć poniosło 395 lotników i utracono 95 bombowców.

Praca liczy dziewięć rozdziałów, z których pierwszy ma charakter ogólny i wprowadza czytelnika w organizację i strukturę dywizjonu oraz opisuje służbę w brytyjskim lotnictwie bombowym. Rozdział drugi traktuje o początkach jednostki i jej pierwszych akcjach bojowych. Kolejne trzy rozdziały podzielone są według najważniejszych okresów w dziejach ofensywy bombowej RAF i opisują udział dywizjonu w tych działaniach. Rozdział szósty dotyczy okresu, w którym, z różnych powodów, dywizjon nie brał udziału w najważniejszych kampaniach RAF Bomber Command. Dwa ostatnie rozdziały opisują działalność lotników 300 Dywizjonu, wyposażonych już w ciężkie bombowce Avro Lancaster, na których walczyli do końca wojny. Rozdział dziewiąty dotyczy powojennych dziejów jednostki. Książkę kończy podsumowanie, w którym został omówiony wysiłek, osiągnięcia i straty dywizjonu. Całość uzupełnia bibliografia i osiem aneksów, w których autor zamieścił w formie tabeli m.in. wysiłek operacyjny i straty dywizjonu, w tym poległych pilotów, oraz kalendarium zadań operacyjnych od wrze-

śnia 1940 r. do maja 1945 r. (autor korzystał z dziennika operacyjnego dywizjonu – „Operation Record Book of (Polish) 300 Squadron, pochodzącego ze zbiorów National Archives w Kew).

Krzysztof Kubiak, *Wojna o niepodległość Izraela 1947–1949*, Wydawnictwo Inforteditions, Zabrze–Tarnowskie Góry 2013, 317 s.

Tematem książki są działania zbrojne, które rozgorzały w Palestynie w końcowym okresie mandatu brytyjskiego oraz w pierwszej fazie istnienia niepodległego Izraela. Praca wypełnia pewną lukę na rynku wydawnictw historycznych dotyczących pierwszego konfliktu zbrojnego nowożytnego Izraela z jego arabskimi sąsiadami, dającego początek serii wojen izraelsko-arabskich.

Treść książki została ujęta w pięciu rozdziałach. W pierwszym autor omawia źródła konfliktu palestyńskiego; imigrację żydowską do Palestyny i narastanie sprzeczności z ludnością arabską oraz działalność żydowskich organizacji wojskowych. Rozdział drugi obejmuje okres od zakończenia II wojny światowej do rezolucji o podziale Palestyny (1947 r.), a w następnych trzech zostały szczegółowo opisane kolejne fazy konfliktu aż do ogłoszenia rozejmu w 1949 r. Pracę zamykają bibliografia i aneksy, w których autor umieścił biogramy najważniejszych postaci oraz bardzo przydatną tabelę chronologiczną wydarzeń politycznych i działań zbrojnych w Palestynie. Cennym uzupełnieniem są bardzo dobrej jakości mapy i schematy oraz liczne fotografie.

Roman Kochnowski, *Bitwa u ujścia La Platy 13 XII 1939*, Wydawnictwo Inforteditions, Zabrze 2013, 109 s.

Bitwa u ujścia La Platy u wybrzeży Urugwaju, rozegrana 13 grudnia 1939 r., od lat budzi zainteresowanie historyków i marynistów. Ta pierwsza bitwa morska II wojny światowej była unikatowym starciem dużych okrętów Kriegsmarine i Royal Navy, bez udziału sił lekkich, i jednym z nielicznych, w którym lotnictwo zarówno morskie, jak i lądowe nie odegrało znaczącej roli.

W omawianej pracy autor wykorzystał literaturę wspomnieniową dostępną zarówno w języku niemieckim, jak i polskim. Najważniejsze są wspomnienia Friedricha W. Resenacka, III oficera artylerii pancernika „Admiral Graf Spee”, będące kronikarskim zapisem wydarzeń od wyjścia okrętu w morze z Wilhelmshaven (21 sierpnia 1939 r.) po jego samozatopienie. Ponadto autor wykorzystał m.in. wspomnienia wielkiego admirała Ericha Raedera (*Moje życie*, Gdańsk 2001) i adm. Theodora Krancke, dowódcy bliźniaczego okrętu „Admiral Scheer” (J. Brenecke, T. Krancke, *Admiral Sheer. Krążownik dwóch oceanów*, Gdańsk 2002).

Praca została podzielona na osiem rozdziałów. W pierwszych czterech autor przedstawił genezę i rozwój niemieckich pancerników kieszonkowych oraz strategiczne plany niemieckiej i brytyjskiej marynarki wojennej do 1939 r. Następne rozdziały dotyczą rajdu „Admirala Graf Spee” i bitwy z alianckim pościgiem. Na uwagę zasługują dobrej jakości mapy oraz rzadko publikowane fotografie.

Marcin Białas